

Олена СМОЛЯР,

orcid.org/0000-0002-7961-2901

аспірантка кафедри дизайну середовища

Київського національного університету культури і мистецтв

(Київ, Україна) 1234rose@ukr.net

СУЧАСНИЙ МОНУМЕНТАЛЬНО-ДЕКОРАТИВНИЙ ЖИВОПИС У ДИЗАЙНІ ГРОМАДСЬКОГО ІНТЕР'ЄРУ ГОТЕЛІВ М. КИЄВА

У статті досліджується сучасний монументально-декоративний живопис у дизайні громадського інтер'єру готелів столиці України. Розглядаються такі три готелі, як «Прем'єр Палац», «Поділ Плаза» і «Мир», котрі на початку ХХІ ст. піддавалися реставрації професіональними митцями у досягненні нового обліку. Наполеглива робота допомогла втілити презентацію дизайн-проектів з урахуванням неординарних тем, стилю і художньої індивідуальності.

Вивчення теми визначає особливості розміщення монументально-декоративного розпису з організацією кількох споріднених зал, які між собою утворюють мистецький архітектурно-планувальний комплекс. До таких об'єктів належать ресторан «Галерея» при бутик-готелі «Поділ Плаза» і банкетна зала «Старе місто» при готелі «Мир». Готель високого класу «Прем'єр Палац» має в архітектурному плануванні просторову залу басейну і тренажерну залу, у яких гостям надається до уваги по одній (проте визначній) монументальній композиції, яка цілісно тримає організацію дизайнерського узгодження на собі, досягаючи завершеного змісту в художньому навантаженні. У монументальних розписах наводяться асоціативні варіації культурологічного, філософського, історичного, мистецького осмислення, де кожен глядач може побачити власні сюжети, поєднуючи їх зі своїм набутих досвідом. Монументально-декоративний розпис «Ніч на Івана Купала» у басейні, дозволяє тим, хто проживає, відчути українські традиції. Настінний живопис «Вітрувіанська людина у безмежжі часу» за умов спортивних навантажень допомагає врівноважити психофізіологічний стан і по-філософськи завершити загальне зображення картини 3D.

Характеризуються зали ресторану «Галерея», в яких представлено середовище античної класики, завдяки формотворенню дизайнерського обладнання і розписам «Відпочинок», «Банкетне гуляння» і «Обговорення теми». Групу відкритих зон із планування має банкетна зала «Старе місто», де візуально передані перспективні зображення вулиць, ліхтарів за допомогою розписів на багатьох різнорівневих стінах, формуючи ілюзію масштабного простору. Такий прийом застосування монументального живопису є актуальним у розширенні внутрішнього середовища і збагаченні зорового навантаження шляхом подання серії архітектурно-пейзажних сюжетів, утворюючи «відкритість» стін по периметру зали.

Проаналізовані концепції настінних зображень як джерела інспірації, вирішують головні завдання. По-перше, привертають інтерес відвідувачів на вивчення історії та культури. По-друге, забезпечують комфортом проведення часу в естетично-функціональному інтер'єрі, вирішеного домінантою монументально-декоративного живопису.

Ключові слова: монументально-декоративний живопис, дизайн інтер'єру, готелі Києва, тематичне вирішення, стильові особливості.

Olena SMOLYAR,

orcid.org/0000-0002-7961-2901

Postgraduate Student at the Department of Environmental Design

Kyiv National University of Culture and Arts

(Kyiv, Ukraine) 1234rose@ukr.net

MODERN MONUMENTAL AND DECORATIVE PAINTING IN THE DESIGN OF PUBLIC INTERIORS OF HOTELS IN THE KYIV CITY

The article is being explored modern monumental and decorative painting in the design of public interiors of hotels in the capital of Ukraine. There are: "Premier Palace Hotel", "Podil Plaza Hotel" and "Hotel Mir" hotels which are considered, which were restored by professional artists to achieve new accounting at the beginning of the XXI century. It was begin exploring hard to realize the presentation of design projects taking into consideration variety of themes, styles and artistic individuality's.

The study of the article subject determines the features of the placement of monumental and decorative paintings with the organization of several related halls, which together form an artistic, architectural and planning complex. Such facilities include the "Gallery" Restaurant at the "Boutique Hotel Podil Plaza" and the "Old Town" Banquet Hall at the "Hotel Mir". The High Class "Premier Palace Hotel" has a spatial pool and gym in the architectural planning, in which guests are given the attention of one, however, outstanding monumental composition, which integrally keeps the organization of design

coordination on itself, achieving a complete content in the artistic load. The monumental paintings contain associative variations of cultural, philosophical, historical, artistic themes, where each viewer can see their own plots, combining them with their acquired experience. Monumental and decorative painting "Kupala Night" in the pool, allows residents to experience Ukrainian traditions. Wall painting "The Vitruvian Man in the infinity of time" during sports activities helps to balance the psycho-physiological state and philosophically complete the overall image of the 3D picture.

The halls of the restaurant "Gallery" are characterized, in which the environment of ancient classics is presented, because of the creation of design equipment and paintings – "Rest", "Banquet" and "Discussion of the topic". The banquet hall "Old Town" has a group of open planning zones, where perspective images of streets and lanterns are visually conveyed with the help of paintings on many different levels, creation the illusion of large-scale space. This method of applying monumental painting is relevant in expanding the internal environment and enriching the visual load by presenting a series of architectural and landscape subjects, creating an "openness" of the walls around the perimeter of the hall.

The analyzed concepts of wall images as a source of inspiration are determined the main tasks. First, they attract the interest of visitors to study history and culture. Secondly, they provide the comfortable time for communication in an aesthetic and functional interior, solved by the dominance of monumental and decorative painting.

Key words: monument and decorative painting, design interior, hotels Kyiv, thematic solution, style features.

Постановка проблеми. Дослідження радянської архітектури готельних будівель показало, що нині проблема досконалості зовнішнього і внутрішнього середовищ вимагає реставраційних робіт у підтриманні споруд, які стали архітектурними пам'ятниками. Серед значного переліку київських готелів історичного надбання (1960–1980-ті рр.) правильного дизайнерського оформлення здобула лише половина готелів зі списку в 28 одиниць. Це дослідження проводилося у 2018–2019 рр., де завданням було знайти мистецькі праці монументально-декоративного розпису громадських інтер'єрів. Історичні твори минулих десятиліть не вдалося знайти в жодному з дійсних готелів Києва. Такі розписи, як енкаустика, що виконувалася в залах ресторанів, вестибюлях, холах, нині залишилися лише в архівних матеріалах. Проте деякі готелі відновили свій образ, досягнувши підвищення зірковості з підкресленням образу мистецькими монументально-декоративними творами, зокрема і настінним живописом. Готель високого класу «Прем'єр Палац» 5*, бутик-готель «Поділ Плаза» 4* і ресторан готелю «Мир» 3* на початку перших десятирічч провели грандіозні реконструктивні роботи в проектах самої архітектури та підкреслили свою оригінальність художніми творами в серії дизайнерських ідей. Розвідки цього матеріалу стають цінними для сучасного бачення мистецтвознавців, дизайнерів, художників, істориків мистецтва, аби зберегти історичні пам'ятки монументально-декоративного мистецтва, підтримуючи реставраційними роботами будівлі, які потребують оновлення. Актуальність питання з кожним роком залишається для подальших розглядів, однак потреба надати художнього блиску історичним готелям є невідкладною. Гості, котрі приїждять до нашої столиці, повинні мати надзвичайні уявлення про особливості, історію, традиції, погляди величного Києва, натомість натрапляють на порожність громадських інтер'єрів, непрофесійність дизайну,

що свідчить про недбале використання будівель, які придатні лише до житлового забезпечення суспільства середнього класу. Розкішні, надзвичайно особливі, виконані в природних матеріалах інтер'єри належать до серії 4* і 5* готелів, які можуть бачити лише заможні гості з інших міст чи країн. Тому, потреба у створенні мистецької оригінальності в 2–3-зіркових готелях вимагає підтримки, зважаючи на концепції та набуття запам'ятовувальних образів, котрі зможуть дивувати приїжджих гостей і надихати на подальші візити.

Аналіз досліджень. Проблеми синтезу монументально-декоративного мистецтва й архітектури широко досліджують вчені Г. П. Степанов (1984) і І. Н. Воейкова (1974). К. Ю. Шаппо (2016) висвітлює роль монументально-декоративного мистецтва у формуванні інтер'єру громадської будівлі. Т. В. Пойдіна і С. Д. Бортніков (2016) вивчають художньо-пластичні традиції монументально-декоративного мистецтва як цінну спадщину радянської доби. Н. І. Софієва (2012) описує загальну інформацію щодо монументально-декоративного розпису і дає принципи його розміщення в інтер'єрному просторі. Проблеми монументально-декоративного живопису в архітектурі громадських будівель виявляє Сабур Нізар (1999) у дисертаційному дослідженні. А. В. Спаська, О. С. Павлюченко, Т. П. Голюкова (2015) у науковій статті визначають перспективи створення бутик-готелів України, до яких належить «Поділ Плаза» із серією монументально-декоративних розписів. Художниця М. С. Саркісян (2015) у науковій публікації звертає увагу на традиції монументально-декоративного мистецтва України ХХ ст. Науковець Д. В. Чурсін (2006) у дисертації характеризує монументальний живопис в інтер'єрах сучасних громадських будівель.

Матеріал характеристики розписів монументально-декоративного мистецтва цих готелів не простежується в огляді українських і зарубіжних

науковців. Обґрунтування концептуальної, функціональної, конструктивної моделі творів у плануванні архітектури готелів не визначається як апелювання наукової думки. Збір цієї роботи є новизною автора дослідження у вивченні мистецтва й дизайну громадських будівель України.

Мета статті – дослідити сучасний монументально-декоративний живопис у дизайні громадських інтер'єрів готелів м. Києва; визначити нові тенденції у виборі концептуальних тем настінного живопису, його розміщення в закритому середовищі й особливості створення.

Виклад основного матеріалу. Формування естетично-функціонального середовища у великих містах, особливо столиці України – Києва, завжди залишається актуальним завданням у всі періоди. Дослідження архітектурних будівель радянської доби, а саме готелів 1960–1980-х рр. допомогло показати, в якому стані перебувають наші архітектурні пам'ятники, і, що головне, розкрити потенціал творчих елементів, використаних для формотворення громадських інтер'єрів у дизайнерських проєктах. Цей матеріал присвячений вивченню монументально-декоративного живопису, створеного на початку XXI ст. Сучасний монументальний живопис, як і раніше, не полишає цікавості суспільства, набуваючи тенденцій різними сферами впливу.

Слушно зазначає І. М. Воєйкова, говорячи про проблему монументально-декоративного мистецтва: «Необхідно помітити, не дивлячись на закономірність виникнення суперечок про те, «яким бути монументальному живопису – просторовим чи площинним», часто випадало головне. Це полягає в тому, що монументальний живопис (незалежно від його форми) є сферою інтелектуального життя суспільства. Нині його художні засоби повинні бути адекватні тому складному і багатоплановому ідейному змісту, який відображає нашу епоху. Успішне вирішення проблеми синтезу тільки підсилює його значення у створенні художнього вигляду нашого життєвого середовища» (Воєйкова, 1974: 75). Підхід до створення живописних композицій просторового чи площинного зображення на сьогодні не є питанням дискурсу. Головне завдання в проєктній діяльності – донести ціннісні елементи історично-традиційних рис у темі, художній індивід мистецького почерку художника і вираження стильових якостей у зображенні.

Одним із найкращих готелів Києва є 5-зірковий «Прем'єр Палас» (архіт. А. Мінкус, Ф. Трауп'янський), який почав своє існування ще із 1909 р. Власне бачення нинішнього стану

готелю показало, що у 2005 р. була змінена назва та відбулися капітальні ремонтні роботи, спричинивши глобальне перетворення готелю в дизайнерське подання палацу. Архітектура як комплекс оригінального мистецького синтезу досвідчено пов'язує екстер'єр з інтер'єрами, цілісно дотримуючись класичних стилів на підґрунті історії та розкриття сучасних поглядів. Вишукані меблі, ліфти та монументально-декоративне мистецтво, не можуть лишати постояльців готелю без запам'ятовувальних художніх рис.

Під час відвідування зали басейну відразу увага надається величому за розмірами твору з особливою ідеєю. Розпис «Ніч на Івана Купала» презентований як художньо-декоративний ілюстративний живопис (рис. 1). Ціннісно-символічне закликання в національні, прикметні мотиви підносить праця, що відображає свято, радість. Молоді дівчата, юнаки, зображені біля річки, дотримуються символіки повір'я. Всі дівчата в білих сорочках і з плетеними вінками на голові. У центрі композиції горить вогнище, біля нього стоять молоді парубки, тримаючи величезний вінок із листяним гіллям, ніби арку, під якою проходять оголені молодичі, впевнені у своїй довічній красі. Біля берега човен із дівчатами, що пускають вінки зі свічками водою. Молодь грає на музичних інструментах, танцює і втішно радіє життю. Панно виконане у синій, блакитній, жовтій, жовтогарячій, зеленій гамі кольорів із доповненням чорного, коричневого і білого відтінків. Таке подання базується на сучасних уявленнях про дійсність історично-традиційного образу подій цього врочистого заходу.

Загалом, фольклорний чи народний стиль у монументально-декоративному мистецтві є досить ефективним засобом виявлення незвичності й оригінальності. Він передбачає досить широке застосування декоративних елементів, мета яких – максимально повне вираження історичних та культурних особливостей певної нації або регіону. За допомогою вказаних засобів у мистецтві вдається створювати унікальний настрій заглиблення у національну культуру й традиції (Саркісян, 2015: 63). Така характеристика традиційних творів може належати і вищезгаданому живопису, де влучно втілюються давні українські традиції, прикмети, але в сучасній інтерпретації, немовби взятий кадр із святкового діяння.

Монументально-декоративний стінопис, стаючи в певний композиційний порядок з архітектурними об'ємами, масштабом доповнює і розвиває архітектурну структуру, естетично збагачує простір. Так, «мистецтво монументально-

Рис. 1. Розпис «Ніч на Івана Купала». Готель «Прем'єр Палац» (раніше «Україна»), зала басейну; м. Київ, 2005

декоративне» в понятійному сенсі є ширшим, ніж мистецтво монументальне і декоративне. В монументально-декоративному мистецтві переважає декоративний початок і ясно проступає образно-декоративна художня пластична домінанта (Пойдіна; Бортніков, 2016:153).

Професійність своєрідних прийомів монументально-декоративного мистецтва відображається у побудові настінного живопису тренажерної зали, що розташовується поряд із басейном у готелі «Прем'єр Палац». Просторий інтер'єр утримує чисельну кількість тренажерів із різноманітним обладнанням для спорту, тому дизайнерське вирішення зали стало ідеєю врівноваження динамічної напруги і спокою. Таким чином, художник, обравши лише одну «розгортку стіни», дуже вдало надав мистецьких рис ексклюзивом. Тема твору поглиблена і по-філософськи містка – «Вітрувіанська людина у безмежжі часу» (рис. 2). Стіна поділена композиційно на дві частини, підсилюючи дзеркальну симетрію візуально. Але загалом, картина виглядає так, як 3D просторове середовище. Зображення доповнювальних стін перебуває немов у перспективі, де глядач проникає у простір. Ніхто не бачить перекриття, а тільки безмежжя космосу з аркових віконних отворів. Симетрично розміщені образи «вітрувіанської людини» Леонардо да Вінчі, створюють ефект пропорційності взірцевої фігури. Художник вираховував пропорційність канонів за своїми обчисленнями, створюючи геніальні мистецькі праці, заслуговуючи пошани всього світу.

Автор монументальної композиції мав ідею показати, що спорт дає шлях до ідеального вигляду фігури сучасності. Джерело інспірації – пісоч-

ний годинник, котрий доносить думку про те, що спорт утілює безмежжя часу – красу і молодість, силу і мужність, продовжуючи життя як еліксир. Композиційні категорії виявляються врівноваженням статичності і динаміки; незначний ритм годинників і дрібних зірок, наштовхує на енергійність рухів. Колірне вирішення стримане, у відтінках блакитно-синього з білим кольорів, що тримають твір цілісно. Акцентними плямами є зображення людини та окремих частин годинників, доповнюючи незначний штриховий контраст жовтим відтінком. Під час споглядання загального простору внутрішнього середовища увага сконцентрована на монументально-декоративному розпису, що підсилює функцію призначення зали.

Невід'ємною частиною монументального мистецтва й основним його художнім засобом є декоративність, за допомогою якої створюється форма і втілюється зміст. Декоративні елементи містять символи, що передають зміст в узагальненому естетичному вигляді. Декоративність повинна мати присутність у всіх видах образотворчих мистецтв як закономірність. Вона відображає потребу людства в красі, багатстві художніх форм (Сабур Нізар, 1999: 8–9). Учений вдало обґрунтовує декоративні основи, без яких не є можливим досвідчене втілення глибокої ідеї, прописаної індивідуальним почерком художника-дизайнера.

Наступним презентаційним об'єктом, що включає елегантний дизайн із низкою монументально-декоративних розписів, є 4-зірковий butik-готель «Поділ Плаза» (архіт. Є. Яловицький). Після проведення генеральних ремонтних робіт зі вишуканим дизайном у 2006 р. архітектурна будівля набула призначення готельно-ресторанного

Рис. 2. Розпис «Вітрувіанська людина у безмежжі часу». Готель «Прем'єр Палац», тренажерна зала; м. Київ, 2005

комплексу, ставши окрасою міста в центровій частині Контрактової площі.

У матеріалі дослідження готельної справи визначено, що «бутик-готель має характерний індивідуально-авторський проект будівлі та неповторність інтер'єру, який виявляється у всьому (починаючи від кольору паласу до найдрібніших деталей інтер'єру, серед яких, як правило, використовують відомі предмети мистецтва, графіки, скульптури)» (Спаська, Павлюченко, Глікова, 2015: 4).

Розкриття художньо-мистецьких творів, визначених у готельному середовищі громадських інтер'єрів, представлено серією сучасних розписів у ресторані «Галерея». Дизайн ресторану оформлений за високими стандартами античної класики, експонуючи монументально-декоративний живопис трьох зал.

«Головна особливість монументально-декоративного живопису: колір у ньому не підкорений ні повітряній перспективі, ні стану природнього освітлення. В таких розписах колір, як правило, локальний, тобто належить самому предмету. Вплив на людину такого живопису зумовлений яскравістю і колірним звучанням, ритмом тонових плям, композицією, стилізацією форми, орнаментальністю малюнка. ... Синтез з архітектурою зумовлює великі розміри декоративного розпису, особливості її композиції, диктують у низці випадків характер пропорцій, підкреслення контура і силуету, насиченість кольору і лаконізм засобів вираження. У деяких випадках твори декоративного мистецтва можуть мати ліричний і жанровий характер» (Софієва, 2012: 508–510).

Така оцінка монументально-декоративного живопису превалює у організації інтер'єрів вищезгаданого ресторану. Першим досліджуваним приміщенням є обідня зала з темою монументального живопису – «Відпочинок» (рис. 3).

Розпис дає уявлення про архітектурну будівлю з колонами на широкій терасі балкона, територіально підкреслюючи період Стародавньої Греції. Два чоловіки з піднятими келихами сидять навколо столу з різноманітними стравами і напоями. Стримані пастельні відтінки, немовби в легкій димовій завісі, прописують образи двох чоловіків в оточенні витончених жінок.

Рис. 3. Розпис «Відпочинок». Бутик-готель «Поділ Плаза», обідня зала ресторану «Галерея»; м. Київ, 2006

Оригінальним підходом у визначенні стилю композиції є зображені скульптури грецьких дів, розміщених праворуч і ліворуч. Панорама з балкона окреслює море і його береги зі схилами. Колористична модель утримує не так багато кольорів: світло-коричневий, синій, зелений, сірий із білим у численних відтінках. Концептуальна роль твору – надати відвідувачам аристократичного відпочинку, що апелює до глядача закликком до банкету, проте особисто таємничого. Композиційно підкреслені категорії статичності і нюансу, притаманні рівноваженому панно. Споглядаючи

розпис, відчувається асоціативно музика струнних інструментів. Кожен глядач знаходить у цьому творі щось своє, гармонійну індивідуальність, не залишаючись без враження.

Важливим акцентом стала інформація від головного персоналу готелю про монументальні розписи. Стало відомо, що живописні твори виконувалися на венеціанській штукатурці, яка додала настінній рельєфності у зображеннях. Дивлячись на панно зблизька, можна побачити певні потертості на поверхні стіни, набуваючи вінтажних рис у деталях.

У другій (банкетній) залі можна прослідкувати деякий контраст між монументально-декоративними композиціями. Розпис «Банкетне гуляння» продовжує панораму балконної тераси, але композиційні категорії в цьому разі виразно ускладнюють твір. Тут зосереджена динаміка ритму людей, їх рухи і розташування навколо святково прибраних столів зі стравами (рис. 4).

Багато молодих дівчат і чоловіків проводять гуляння за банкетними столами. Цей твір тримає глядача на ритмічності святкового обіду на тлі морського пейзажу з архітектурою, оригінально підкресленою дизайном колон. Цікавим елементом є включення на задній план Пізанської вежі, підсилюючи сучасність у поданні концептуальної теми Стародавньої Італії. Колористична модель ідентична панно обідньої зали, однак зміст інший – присутність банкетного святкування великих колективів.

У третій залі експонується ще одна композиція – «Обговорення теми» як продовження ідеї «банкетного гуляння», проте у більш затишній частині інтер'єрного простору із зонування. Це панно менше за розмірами і має своєрідні прийоми взаємозв'язку з людиною більш тісніші, ніж у попередньо описаних залах. Завдяки розташуванню столу зі стільцями впритул до стіни, на якій експонується розпис, відвідувачі зорозово сприймають перспективне зображення, як продовження ресторанного простору на терасу. Тут група чоловіків із келихами спілкуються у присутності однієї молодиці. На тлі архітектури античного пейзажу й великих фонових колон. Подання пастельних кольорів майже грізальне за технікою. Розпис так само прописаний на венеціанській штукатурці з незначними нерівностями.

Дизайн інтер'єрів усіх означених приміщень дотриманий у класичних параметрах ділового меблювання (дерев'яні столи зі стільцями у поданні художнього різьблення з м'якою оббивкою), що підкреслюється функцією комфорту і мистецької естетики. Художнім доповненням до теми панно в інтер'єрах використовується експозиція картин (олійні фарби) із пейзажною темою моря, як сюжетне продовження берегів Італії і Греції.

Живий, творчий, часом полемічний погляд на монументальний живопис, на його відносини з архітектурою цікавий тим, що він висловлює притаманну кожному з майстрів оригінальну точку зору

Рис. 4. Розпис «Банкетне гуляння». Бутік-готель «Поділ Плаза», банкетна зала ресторану «Галерея»; м. Київ, 2006.

на поставлені перед ними творчі завдання і на прийоми формоутворення. Водночас сукупність цих поглядів виявляє дивовижну цілісність і спільність в усвідомленні природи монументального мистецтва, високої суспільної та художньої ролі, яка йому випала на цей період (Чурсін, 2006: 6–7). Надзвичайно цінним джерелом вважається індивідуальний підхід художника-дизайнера у піднятті тематичної концепції на рівень синтезу архітектури з монументально-декоративним мистецтвом. Конкретика обраного стилю, а саме античної класики, апелює до глядача, починаючи з монументальних скульптур та рельєфів на головному фасаді будівлі готелю «Поділ Плаза», трансформуючись у внутрішнє облаштування дизайну конкретним обладнанням і монументально-декоративною домінантою.

Вивчення сучасного настінного розпису базується на принципах розміщення у планувальному зонуванні. Цікавим виявом подання настінних полотен стає застосування серії монументально-декоративних панно в одному модульно-конструктивному інтер'єрі. Прикладом такої моделі в організації дизайнерського проекту є 3-зірковий готель «Мир» (архіт. В. Мангуліс, В. Грищенко). Реставрація громадських приміщень розпочалася з початку 2010-х рр., що дозволило постояльцям побачити абсолютно новий образ порівняно з періодом радянської доби. З позиції вдалих проєктів, безсумнівно, можна оцінити банкетну залу при однойменному ресторані на другому поверсі.

Раніше в цьому інтер'єрі було презентоване текстильне панно-аплікація із сукна під назвою

«Мир» (1979–1980 рр.) художниці Н. М. Денисової, що визначалося як модульна монументально-декоративна композиція в концептуальній темі війни і миру. У 2012 р. твір зняли, а натомість почалося перепланування інтер'єру під концепцію назви – «Старе місто». Зараз просторове вирішення зали запроєктоване оформленням низки розписів великого формату, розміщених по периметру зали. Створені у параметрах прямокутної форми, однакової за розмірами, живопис сприймається як об'єднувальна організація цілісного зорового відчуття відсутності стін, окрім перегородок, поданих як елементи архітектури з арковим перекриттям. Декоративний живопис акриловими фарбами дає перспективні зображення міського пейзажу: скорочення ракурсів у перспективі, де прописані архітектурні форми одноповерхових і двоповерхових будівель. Концепція «старе місто» використовує стилістику більш спрощеного живопису ілюстративного зображення, на противагу професійному, аби підсилити ефект присутності часу далекого минулого.

Перша композиція зображає кутову перспективу тротуарів, житлових і громадських закладів, смуги насаджених дерев і найвищої архітектурної будівлі – церкви із золотими куполами (рис. 5). Праворуч можна побачити раритетний автомобіль із водієм, однак вулиця відображена без перехожих. Відчувається подання вечірнього часу, коли увімкнуті джерела освітлення – ліхтарі. Для збільшення реалістичного сприйняття в інтер'єрі застосовуються справжні бра, виготовлені

Рис. 5. Розпис «Старе місто» (фрагмент). Готель «Мир», банкетна зала ресторану «Мир»; м. Київ, 2012

в стилізації плафона ліхтарів, що кріпляться на бокових стінах, як перехід у зображення 3D.

Розписи стін в інтер'єрах громадських будівель можуть підкреслювати композиційний контраст замкнутості чи простору, виявляючи тектонічну структуру споруди. Масштаб твору може бути підкорений закономірностям членувань архітектури або монументальне мистецтво в силу своєї кольорової чи пластичної активності задає свою емоційно-масштабну характеристику внутрішньому простору. Залежно від ролі і значення художніх засобів архітектури чи образотворчого мистецтва в організації відкритого простору масштабний лад задається виражальними засобами форми того твору, який займає ключове положення в композиції (Степанов, 1984: 203–204).

Друга монументально-декоративна композиція прописує ранковий період доби, коли офіційно одягнені пішоходи крокують тротуаром у справах. Пейзаж становить пряму перспективу вулиці із житловими кварталами, запроєктовані у два поверхи з півциркульними арковими вікнами. На площині панно сформовані праворуч два ліхтарі і один ліворуч на боковій стіні. Дизайн інтер'єру інтерпретує до глядача відчуття знаходження на вулиці, немовби на відкритій вуличній терасі. Інші розписи демонструють ландшафтні пагорби зелених насаджень, значну кількість низькоповерхової архітектури. Цікавими елементами є справжні декоровані стовпи із зазначеннями дорожніх знаків, поставлених упритул до розписаної стіни (рис. 6).

Твори монументально-декоративного мистецтва об'єднують просторові і функціональні зони громадського інтер'єру є елементом зв'язку

між простором і людиною, вносять у середовище образність, неповторність, змістовність (Шаппо, 2016: 270).

Повертаючись до дизайну ресторанної зали, можна охарактеризувати складники цілісного образу теми. Стеля за проектом повністю оздоблена текстилем у стилізації хвилеподібних, багат шарових форм вітрил, а також кріплення в центровій частині стельової площини п'ятиплафонної люстри з матовим склом. Над арковими проходами стін-перегородок продовжують тему композиції бра-ліхтарі, які перетворюють одну велику залу в модульно-конструктивне зонування декількох інтер'єрів. У цьому разі можна використовувати функцію перекриття аркових перегородок, забезпечуючи варіантний розподіл конкретних зон, підсилених художнім впливом монументального живопису, як неординарного засобу досвідченої майстерності.

Висновки. Відповідно до проведеного дослідження, необхідно узагальнити отримані результати поставленої теми. Таким чином, з'ясовано, що сучасний період у готелях Києва радянської архітектури використовує композиції монументально-декоративного живопису як художньої доміанти теми з розвитком стильового подання дизайн-проекту інтер'єру. Вивчений матеріал допоміг визначити види розписів і принципи їх розміщення на конструктивно-планувальній основі внутрішнього середовища:

1. Вирішення однієї живописної композиції з поглибленим змістом теми, акцентуючи увагу в масштабній залі для великої кількості людей. Такі панно зорозво сприймаються на відстані чи підсилюють розширення простору ефектом зображення 3D;

Рис. 6. Інтер'єр зали ресторану з розписами «Старе місто». Готель «Мир» (банкетна зала ресторану «Мир»), м. Київ. 2012

2. Об'єднання простору двох і більше інтер'єрів настінними розписами на підґрунті стильового напрямку та обранні конкретної теми, що витікають як сюжетні варіації синтезу архітектури і монументально-декоративного мистецтва;

3. Трансформація великої площі одного інтер'єру із серією живописних панно, розмі-

щених по периметру зали, з доповненням конструктивно-складових елементів перегородок. Обов'язковим принципом у цьому разі є розписи перспективних 3D-скорочень. Варіантність перекриття перегородок дає можливість практики модульного складника у формуванні декількох приміщень із виявом художньої творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воейкова И. Монументальное искусство и современные проблемы синтеза. *Синтез искусств и архитектура общественных зданий : сборник статей*. Москва : Советский художник, 1974. Выпуск IV. Искусство и быт. С. 67–109.
2. Пойдина Т. В., Бортников С. Д. Наследие советского монументально-декоративного искусства как источник художественно-пластических традиций в проектной культуре. *Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики*. Тамбов : Грамота, 2016. № 12(74): в 3-х ч. Ч. 1. С. 152–156.
3. Сабур Низар. Монументально-декоративная живопись и архитектура (проблемы корреляции) : автореферат дис. ... канд. искусствоведения : 17.00.05. Москва. 1999. 22 с.
4. Саркісян М. С. Народні традиції у монументально-декоративному мистецтві України ХХ ст. *Art-простір*. Київ : Університет ім. Б. Грінченка. 2015. Вип. 1. С. 62–66.
5. Софиева Н. Дизайн интерьера : стили, тенденции, материалы. Москва : Эксмо, 2012. 656 с.
6. Спаська А. В., Павлюченко О. С., Голикова Т. П. Перспективы створення butik-готелів в Україні. *Sworld*, 2015. С. 6–18. URL : <https://www.sworld.com.ua/> (дата звернення : 16.02.2021).
7. Степанов Г. П. Композиционные проблемы синтеза искусств. Ленинград : Художник РСФСР, 1984. 320 с.
8. Чурсин Д. В. Монументальная живопись в интерьерах современных общественных зданий : дис. ...канд. архитектуры: 18.00.01. Екатеринбург. 2006. 114 с.
9. Шаппо К. Роль монументально-декоративного искусства в формировании интерьера общественного здания. *Архитектура: сборник научных трудов*. Минск : Белорусский национальный технический университет, 2016. Вып. 9. С. 268–271.

REFERENCES

1. Voeikova I. (1974). Monumental'noe iskusstvo i sovremennue problemu sinteza [Monumental art and contemporary problems of synthesis]. *Synthesis of arts and architecture of public buildings: collection of articles*, IV. Art and life, pp. 67–109. [in Russian].
2. Poidina T. V. & Bortnikov S. D. (2016). Nasledie sovetskogo monumental'no-dekorativnogo iskusstva kak istochnik hydozhestvenno-plasticheskikh traditsui v proektnoi kyl'tyre [The legacy of Soviet monumental and decorative art as a source of artistic and plastic traditions in the design culture]. *Historical, philosophical, political and legal sciences, cultural studies and art history. Questions of theory and practice*, Nr 12 (74), pp. 152–156. [in Russian].
3. Sabur Nizar. (1999). *Monumental'no-dekorativnaya zhuvopis' i arhitektura (problemu korrelyatsii)* [Monumental decorative painting and architecture (problems of correlation)]. (Extended abstract of PhD thesis). Moscow. [in Russian].
4. Sarkisyan V. S. (2015). Narodni traditsii y monumental'no-dekorativnomu mustetstvi Ukrainu XX stolittya [Folk traditions in the monumental and decorative art of Ukraine of the twentieth century]. Kyiv: *Art space*, Nr 1, pp. 62–66. [in Ukrainian].
5. Sofieva N. (2015). Dizain inter'era, tendentsii, stili, materialu [Interior design: styles, trends, materials]. Moscow : *Exmo*. [in Russian].
6. Spas'ka A. V., Pavluchenko O. S., Golikova T. P. (2015). Perspektuvu stvorenniya butik-goteliv v Ukraini [Prospects for the creation of boutique hotels in Ukraine]. *Sworld*, pp. 6–18. URL: [in Ukrainian].
7. Stepanov G. P. (1984). Kompozitsionnue problemu sinteza iskusstv [Compositional Problems of Synthesis of Arts]. Leningrad : *Artist RSFRS*. [in Russian].
8. Chyrsin D. V. (2006). *Monumental'naya zhuvopis' v inter'erah sovremennuh obschestvennuh zdaniy* [Monumental painting in interiors of modern public buildings]. (Candidate's thesis). Ekaterinburg. [in Russian].
9. Shappo K. (2016). Rol' monumental'no-dekorativnogo iskusstva v formirovanii inter'era obschestvennogo zdaniya [The role of monumental and decorative art in shaping the interior of a public building]. *Architecture : collection of scientific papers*, Nr 9, pp. 268–271. [in Russian].